

Szerkesztési iroda:

ari-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertelen levelek csak ismert
kezektől fogadhatók el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, elbírálási pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidéken:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3.50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitior egysejti hirdetésnél 6 kr. s minden következőnél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyílt-tér sora 15 kr.

A nagyméltósági főrendek.

P e s t, június 8.

(a) Van Magyarországnak egy ősrég a 16-ik század óta alapjaiban csak keveset változott intézménye, mely most éli lételemének utolsó (?) pillanatait, mely arról nevezetes, hogy csak ritkán ad magáról élet-jelt, van ugyan joga a legfontosabb ügyekhez is szólani, de e jogát nem igen használja, hanem rendesen elfogad, jóváhagy mindent, amit a nemzeti képviselőtestület hozhat. Ezen szomorú gyülekezet, ezen elkorhadt institutio a felsőház. Az 1848-ki évi reformmozgalmak a „nagyméltósági” házhoz el nem jutottak; míg körülötte minden európai, modern jellemet öltött, az alkotmány alapjai megváltoztak, a felsőház nyugodtan megmarad régi, poros szétfeszelt kabátjában, s ma úgy áll előttünk, mint egy középkori rablóvár a modern építmények sorában. Eddig azonban maga a felsőház is belátta, hogy nem illik az új viszonyokba s azért oly keveset beszéltett magáról, mint csak lehetett. A legterjedelmesebb, legnagyobb horderejű törvényjavaslatokat szó nélkül magáévá tette s zajlatlanul élt csendes sorvadásában, mely előbb-utóbb halálát fogja előidézni. Ez azonban egyszerre és váratlanul megváltozott, mihelyt a nagyméltósági urak zsebe, illetőleg anyagi érdekei is a törvényhozás fóruma elé kerültek. Ekkor borzasztó zajt ütöttek, keresztül huzták a képviselőház igen mérsékelt határozatait s olyanokkal pótolták azokat, melyek a méltányosság minden fogalmát arcraon ütök.

A telepítvényesek jogviszonyait tárgyzó törvényjavaslatról van szó. Miután a főrendház várható vonakodása s a szükséges statisztikai adatok hiánya folytán számos ide vonatkozó pontra nézve definitív megállapodást alkotni nem lehetett, de a kormány és képviselőház a sok ezer telepítvényes jogbiztonságaért mégis tenni akart valamit, azon egyszerű határozatot hozta, hogy a telepítvényesek fekvőségeinek tulajdon jogára vonatkozólag a status-quo még darab ideig fenntartassék. A képviselőház tehát nem is hozott új megállapodást, egyszerűen a régi tényleges állapotoknak adott törvényes alapot s így a telepítvényesek földesurait meg nem károsította. A főrendiek azonban néhány százú ó-conservatív magnás unszolására a képviselőház ezen szándékában a tulajdonosság szentségének megsértését akarják látni s oly határozatokat hoztak, melyek több ezer családot csaknem azon szerencsétlen helyzetbe hoznának, melylyel a bérlők az omnipotens földesurakkal szemben a földbirtok-bill megalkotása előtt Irországban voltak. Ezer és ezer család különben is szűken kímélt jöltélét a földesur böles belátásától akarja függővé tenni s általában oda tendál, hogy a telepítvényes földes tulajdonjogának definitív rendezése előtt a telepítvényesek megfosztathassanak fekvőségeiktől. Akkor azután könnyű lenne a telepítvényi ügyet ténylegesen rendezni. A szerencsétlen telepítvényeseknek akkor földjük már úgy sem lenne, s így a rendezés szükségének oka magától elesnék.

Kétszer utasította már vissza ezen központi önkénykedést, ezen csaknem erőszakosságnak nevezhető praetensiót a képviselőház. Mitsem használt, a főrendek ragaszkodnak követelésükhöz s ami valóban abszurd, a korona egy tanácsosa, maga Wenckheim Béla miniszter ur is a képviselőház s a kormány ellen szavazott. Tegnapelőtt az ügy harmadikban a képviselőház elé került. Valóban szép, parlamentaris történetünkben fájdalom! Keveset találhatójelenet volt az, midőn a képviselőház minden tagja, minden pártja osztatlan tesszéssel kísérté Tisza Kálmán hatalmas szónoklatát, ki a házat a főrendek jogtalan és

tulzók követeléseinek visszaütésére hivat. Tisza Kálmán ezen beszéde a legsikertelenebbek közé tartozik; formai és tartalmi tekintetben egyaránt figyelemre méltó, s ha szónok nem mindig maradt a teljes objectivitás határai között, hanem olykor olykor éles szavakkal subjectív érzelmeinek is kifejezést adott, nem az ő, hanem a felsőház, hibája még pedig kétszeres hibája, mert ez provokálta a viszályt s a képviselőház ismételt felhívására sem akart tulzot praetensióiról lemondani. Tisza Kálmán csak abban nem volt igaz, midőn a kormányt vádolta, hogy a főrendházban nem elég erőlylyel védte az eredeti javaslatot. Horvát Boldizsár nem oka, hogy éppen akkor betegedett meg, midőn a főrendek e törvényjavaslatot tárgyalák. Ha ma azért tesszük felelőssé a kormányt, holnap ugyanoly joggal vonhatjuk azt a rossz időjárásért felelősségre.

A képviselőház imponans és egyetértő nyilatkozata talán ideje korán észre téríteni a nagy- és főméltósági urakat, s van remény, hogy ha már semmi esetre sem akarnak a nemzet képviselői előtt meghajolni, az ügy eldöntését őszig el fogják napolni. Ezzel legalább az lenne elérve, hogy megmaradna a remény, miszerint a telepítvényes földes kérdéseinek rendezése ezen sessió második felében fog megtörténni. Különben maga a viszály ismét világosan demonstrálja azon régi igazságot, hogy a felsőház rendezését legsürgősb teendőink közé kell számítanunk.

Sz. kir. Arad-város rendes havi közgyűlése június 7-én.

A t z é l Péter, ki beléptek a rendkívül nagy számmal megjelentek részéről lelkes éljenzésel fogadtatt, 5 óra után valamivel megnyitotta az ülést.

Legelőször a mult szombaton tartott rendkívüli közgyűlésről felvett jegyzőkönyv hitelesített.

A t z é l Péter, mint a város részéről kiküldött bizottság elnöke beadja jelentését, a város radnai uti telkeinek a sóházi telkekért cserében a kinstár részére hétfőn megtörtént átadásáról. Tudomásul vétetik, és az ez ügyben fíradozott Schiller Károly, Tavaszi A., Takácsi, Zipser és Pálffy József uraknak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik.

A t z é l Péter felhossa, miszerint azon ház bérlete, melyben a város szegényei vannak elhelyezve felmondván, s minthogy már alkalmas helyiséget nehéz találni, halaszthatatlanul szükségessé válik a szegények házáinak felépítése, indítványozza, hogy azon összeg, melyet ő febr. 18-án polgármányi fizetéséből a szegények javára felajánlott, valamint az u. n. szegények alapját képező pénzek volnának e célra fordítandók. Kéri egyéb-iránt ez ügyet egy bizottságnak kiadatni. Elfogadtatik. A bizottságba megválasztattak: Pászthory F. elnök, Urbányi János, Árkay, Parecz György, Gencsy, Fábinyi tiszviselők, továbbá Kishalmi, Vagács, Aradi, Schuster, Sváb, Brunhuber, Papp János képviselők.

A t z é l Péter tudatja a közgyűléssel, miszerint egy érkezett távirat szerint felsőbb helyen elhatározottat, egy kereskedelmi és iparkamrának Aradon leendő felállítására, mely jövő év jan. 1-én fog megnyílni, s hatásköre kiterjedend Arad-, Békés- és Csánád-, Zaránd- és Hunyad megyékre. (Zajos éljenzés.)

Ugyanő bemutatja az építendő városház tervezetét.

Az épület a sóház-térre fog jönni, főhomlokzattal a dohánybeviteli épület és két mellék-homlokzattal a Maros és a főúti sétány felé. Lesz benne 158 szoba, ezek közt 3 nagy terem, a közgyűlés, gazdasági szék és a tanács ülésére, — és két kisebb az árvaszék és kapitányi hivatal tárgyalásainak helyeül. Az összes hivatalos helyiségeken kívül az épületben leendő még a polgármányi és főkapitányi lakás is.

A költségvetés szerint az épület 400,000 frtba kerülne: ebből azonban majdnem egy negyed rész (77,000 frt) a goth styl által követelt ékítményekre, ha ezek kőfaragó munkával készíttetnének, esend; a kőfaragó-munkát azonban lehet kevésbbé költséges módon helyettesíteni, s másrészt szükség esetén az ékítmények is egyszerűsítettethetnek, s így ezen összeg tetemesen megkevesbül. Sőt ha még így is sokatlatnak a költség, melybe az épület kerülend, a terven azon lényeges változást lehetend

tenni, hogy a Maros-parti homlokzat és a két hivatalos lakás kihagyatnék, midőn is az építési-költségek nem rugnának 300,000 forintot tul.

A t z é l Péter azon nézetét fejezi ki, miszerint e kiadások éppen nem haladják tul a város vagyoni erejét; bármennyire híreszteljék ugyanis némelyek, hogy a város a bukás szélére jutott, azon jelentésből, melyet később mutatand be, kitűnik, hogy a város vagyoni állapota erősen javulásnak indult. A nagybbszerű városház építése, ha még most nem is, de legfeljebb 10 év mulva égetőleg szükséges leend, és akkor azután az építési-anyagok s a munkaerő előreláthatólag jelentékeny drágábbulása mellett sokkal nehezebb leendő építeni, mint jelenleg. Kéri ez ügyet, a városház építése körül már eddig is működött bizottságnak kiadatni azon utasítással, miszerint haladéktalanul hirdesse ki a vállalkozók részére a pályázatot, hogy akkora, midőn a hitelművelés a színház és városházra szükséges pénz megszerzése végett keresztül leendő vive, a pályázatok eredményéhez képest a közgyűlés tájékozhasa magát, hogy mily alakban lehetend az építési tervet keresztülvinni.

Az egyes képviselők közt támadt némi eszmecsere után, a közgyűlés általános helyesléssel elfogadja ez indítványt.

Ezután tartotta A t z é l Péter csütörtöki lapunkban kivonatlag adott beszédét, melyben polgármányi állásáról leköszönt, jelentést téve egy-szersmind a városi képviselőtestület működésének az ő hivataloskodása idejéből felmutatható eredményeiről. A beszédet és jelentést, valamint V a r j a s s y Józsefnek a leköszöntő polgármányhoz intézett beszédét, — holnap lapunkban fogjuk csak hozhatni, miután nem kaphattuk még kellő időben azokat, hogy mai lapunkba felvehessük.

Laj tá nt u l r ó l.

B é c s, jun. 7. (Reichsrath ülés.) Elnök egy beérkezett iratot közöl, mely szerint Plener mandatumát leteszi, mivel választóival egyet nem ért-het. — A budget általános vitájának folytatására szónokul vannak jegyezve, a megadás mellett: Kovács, Paskotini, Ginzl, Clumetzky, Özl, Kotz, Ridzowski, Lasser és Smolka. A budget megszavazása ellen: Skéne, Hackelberg, Dinstl, Figuly, Kuranda, Russ, Sturm, Gschwitzer, Carneri, Hanisch, Schaupt és Müller. Kovács, az első szónok, pártihelyi nevében kijelenti, hogy ők a jelen kormány program-ját sajátjukul tekintik, s kimutatja, hogy nincs mit félni a németek majorizáltságától. Skéne attól tart, hogy a federalisták tönkre juttatják a had-sereget s azt hiszi, hogy a belbékét csak oly kormány érheti el, mely a pártmozgalmak fölött áll s az állam tekintélyét megvédi.

Pascotini elvtársai nevében kijelenti, hogy a kormány fogja támogatni. Hackelberg a budget elnapolását követeli. Ginzl az elnapolás ellen szól s különbséget tesz az államkormányzat és állam-igazgatás között, a midőn ennek megszakadnia nem szabad. Dinstl az elnapolást kérte, utána Clumetzky néhány pártfele nevében kijelentette, hogy az elnapolás ellen szól, mindamellett az alkotmánypárttal együtt tovább is védni jelenti ki az alkotmányt; szerinte a budget megszavazása nem bizalmi szavazat a kormányra.

Perger azon indítványra, hogy a vita fejeztessék be, 70 szavazattal 62 ellenében elfogadtatt. A lengyelek ellene szavaztak. Szószóló a budget megtagadása mellett Sturm, ellene pedig Smolka választott. Előbbi többszöri tetszészajtól félbeszakitva, hosszabban resumálja azon akokat, melyek a budget elnapolását kívánatosnak tüntetik fel, míg Smolka ezek ellenében leginkább csak ellen-argumentumokat hoz fel.

H o h e n w a r t kijelenti, hogy az országos elő-irányzat alkotmányszerűen terjesztette be s a háznak kötelessége a tárgyalásba belebocsátkozni, míg annak megtagadása az alkotmányos kötelesség alól való kibuvása lenne. A miniszterium ismételte kijelentette, hogy alkotmányos alapon áll s egyetlen lépést sem tesz a reichsrath nélkül. Magának a császárnak azon ismételve kimondott szavait is szándékosan ignorolják, hogy az alkotmányhoz ragaszkodik, és mindezt képezeleti tendenciák miatt, melyekkel a miniszteriumot gyanúsítják.

P r e m i e r u t a l ezután a lapoknak a cseh országgyűlésről és Szilézia felosztásáról hozott hírére, mely teljesen alaptalan s csak az alkotmánypárt fogása. — A csehországi németek nyugodtan lehetnek, mert jogaik csorbát nem szenvednek és nem is fognak szenvedni. A miniszterium tiltakozik a budget-megtagadása káros következményei ellen, s azokra hártja a felelősséget, kik az állam-gépezetet meg akarják állítani. — Ezután Gross-nak azon indítványa, hogy a ház a budget tárgyalásába előre ne bocsátkozzék névszerinti szavazással 77-let 67 ellen elvetetett.

B é c s, jun. 7. A reichsrath elfogadta a budget tárgyalását. Laibach, jun. 6. A helytartó nemzeti-ségi értelemű bucsbeszédet tartott.

G r á t z, június 6. A tegnapi munkás zavargás alkalmával 20 egyén fogatott el. Egy egyén

több revolver lövést tett, de szerencsére senkit sem talált. Hasonló zavargások megakadályoztatására a szükséges intézkedések megtétettek. A katonaság s a polgárőrség összpontosítva van. A rendet dragonyosok tartják fenn s ezek osztatják el a népgyűléseket.

G r á t z, jun. 7. A tegnapi munkásmozgalmak késő éjjel tartottak, míg végre vasasok verték szét a tömeget; számos elfogatás történt; fegyvernem használtott csak a szegényház-féle lakatya előtt tett a katonaság vaklövéseket. A polgármester egy kiáltványra csendre int a munkásokat.

Köztörvényhatósági pénzügy.

— A pénzügyminiszter egy körrendeletet intézett a megyék, kerületek, vidékek és székek közönségehez, melyben hivatkozva a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. évi XLII. t. cikkre, kimondja, hogy a köztörvényhatóságok az állami közigazgatás költségeit jövőre saját házi pénztáraikból fogják fedezni, s hogy a megyerendezésről szóló törvény 90. §-sa a pénzügyminiszternek köteleességül teszi, egyetértőleg a belügyminiszterrel, tjavaslatot terjeszteni elő a föld-, ház-, jövedelem- és személyeskereseti adó oly mérvű leszállításáról, hogy e leszállítás a lehetőségig megfeleljen azon főösszegnek, melyet az állam az 1870. évben közigazgatási célokra az összes tvhatóságoknak kiszolgáltattott.

A közigazgatási költségek ezen főösszeg — ideértve azon költségeket is, melyek ugyanazon évben az idézett törvény 8. §-a szerint ezental a törvényhatóságok által gyakorlandó árva- és gyámhatóságok ügyeinek kezelésére szolgáltattak ki — a bel-, igazság- és pénzügyminiszteriumok által egyetértőleg összesen 4,145,749 frttal munkáltatott ki; ez összegből esvén a) a magyarországi megyék, kerületek és Kővárvidékre 3,457,843 frt, b) az erdélyi megyék, székek és vidékekre 488,582 frt, c) a királyföldi hatóságokra 199,324 frt. Összesen 4,145,749 frt.

E főösszeg az összes négy adónemben 1870. évre kivetett 53,422,244 forintnyi összegnek 7.76 százalékat képezi. E százalékos leütés a megyék, kerületek, vidékek és székek egyenes adóját tete-mesen alább szállítja. A számtételek, melyekben ezen leszállítás fel van tüntetve, a hivatalos köz-löny mai számában a rendelettel együtt közölt táblázatos kimutatásban foglaltatnak. E kimutatás mutatja, hogy minő összeget fordíthat a közigazgatási kerületek mindenike saját közigazgatási szükség-leteinek fedezésére azon esetben, ha lakosai ter-hetetését az eddigi állapotban meghagyni kíváná. Tekintve azon nagy különbözetet, mely ezen össze-gyek s az egyes törvényhatóságoknak közigazga-tási szükségük fedezésére a kincstárból eddig ki-szolgáltattott összeg közt mutatkozik, a pénzügy-miniszter egy más táblázatos kimutatásban azt is feltünteti, hogy mily eredmény mutatkoznék, ha a főösszeg, melyet az állam 1870-ben közigazgatási célokra az összes törvényhatóságoknak kiszal-gáltatott, nem az egyenes adók mindnyájából, ha-nem csupán csak a személyes kereseti adóból út-tetnék le. Magyarországon 1870-ben a törvényha-tóságok területén kivetett egyenes adók összege 40,203,141 frt, ennek 7.76 százaléka 3,119,764 frt az 1870. évre engedélyezett közigazgatási költségek összege 3,457,843 frt. — Erdélyben a megyék, székek és vidékek fentebbi három tétel: 3,288,478 frt, 255,186 frt, 488,582 frt. Magyar-orzágon és Erdélyben a királyföldi hatóságokkal együtt pedig 1870-ben az összes egyenes adók ösz-szege 44,572,065 frt, az 1870. évre engedélyezett közigazgatási költségek összege 4,145,749 frt.

Azon összegeket, melyek a megyék, kerületek, vidékek és székeknek a kerületükben 1870. évben kivetett személyes kereseti adó 56.8 százaléka közigazgatási költségeik fedezésére céljából leütése folytán rendelkezésükre esnének, a kö-vetkezőkből vehetni ki: Magyarországon az 1870. évben a személyes kereseti adó tett 5,253,577 frtot, az 1870. évre engedélyezett közigazgatási költség-összege 3,157,843 frt; Erdélyben előbbi összege 1,029,201 frt, utóbbi 687,906 forint. A személyes kereseti adó mindössze 6,287,784 forint, ennek 56.8 százaléka 3,571,462 forint, az 1870-dik évre engedélyezett közigazgatási költség 4,145,749 forint.

Arad, június 9.

A miniszterváltozás Franciaországban már megtörtént. Csakis P i c a r d és L e f l o lépett ki, kik közül az első bankigazgató, az utóbbi pedig követ leendő az orosz udvarnál; helyettük, mint a 6-án megjelent „Journal officiel” hozza, — L a m b r e c h t igazságügy, és C i s s e y t b n o k had-ügyminiszterre nevezettek ki. A Lambrecht ki-nevezetése által üresedésbe jött földművelés és kereskedelmi-miniszterium L e f r a n c V i c t o r kezébe ment át.

L a m b r e c h t 1819-ben született sok éven át hidmérnök volt és 1863 — 1869-ig a Nord-departement-t képviselte a törvényhozó testületben. Itt mindig Thiersnek, ki mellett ült, nézeteit tá-

mogatá szavazataival, úgy hogy egész alaposággal feltehető, miszerint Thiers-sel most is egy és ugyanazon politikát fogja követni.

Cissey tbnök ezideig leginkább Páris mostani legyőzésében tüntet ki magát. Ő parancsnokolt a versaillesi hadsereg második hadteste felett, mely a déli oldalról nyomult Párisba. A francziánémet háborúban a negyedik hadtest első hadosztályát vezénylő, részt vett a metzi csatákban és az okt. 28-án végbenélt capitulatio alkalmával német hadifogságba került, melyből csakis a préliminar béke megkötése után tért vissza. Politikai nézetéről semmi sincs tudva. Született 1812-ben.

A monarchikus pártok minden áron restauratiót akarnak Franciaországban, és terveiket nem akarják továbbá szükségesnek leplezni. A Bourbon pénz ép úgy szerepel most Franciaországban, mint a bukott császárság aranya. Párisban, mint egyik táviratunk jelenté, egy csapat sorkatona f. hó 5-kén éjjel tüntetést rendezett Chambord gróf érdekében. A 180 emberből álló tömeg a ledöntött Vendome oszlop talapzata kőré állt és V. Henriket életé, mint Franciaország leendő királyát. Ez az V. Henrik voltaképen Chambord gróf. A tüntetésnek véres összeütközés volt az eredménye, miután az őrjáratok rálőttek a makacsodó sorkatonákra. Az őrmesternél azonban aranyon és papírpénzen tíz ezer és néhány száz frank találatot. Élénk bizonyítéka a vesztegetésnek.

A republikánus baloldal, belátva a fenyegető veszélyt, mely a monarchista többség törekvéseiben rejlik, egy folyó hó 5-dikén tartott pártértekezleten elhatározta, hogy teljes erővel fogja támogatni a kormányt, mindazon törekvések ellen, melyek a köztársaság megbuktatására vannak irányozva.

A versaillesi kormány terrorismusának már mutatkoznak lassanként következményei. A párisi lakosság mindinkább visszaborzad a katonaság által elkövetett vérfürdőtől és joggal tart a monarchia visszaállításától. A munkáslakosság a végletekig el van keseredve. Egy belga lapnak azt írják, hogy Páris kimerültsége jelenleg sokkal nagyobb, semhogy a szenvedélyek újra kithetnének, amde fönnáll az előérzet, hogy előbb-utóbb újra polgárháborúra fog kerülni a dolog. Párisnak több forradalma volt már, azonban egyik sem hagyott maga után oly mély düht és elkeseredést, mint a jelenlegi. A munkásosztály által lakott városrészekben egyes katonák nem mernek mutatkozni. A nép dühe még mindig kész a bosszúállásra, daczára a haditörvényszékek kegyetlen ítéleteinek.

Növeli ez elkeseredést a nyomor nagysága. Számítalan munkáscsalád elvesztette főntartóját és százakra megy azon gyermekek száma, kik elvesztették atyjukat és anyjukat az utóbbi napok alatt egyébiránt mintegy 400,000 ember tért vissza Párisba, kik márczius 18-dika után menekültek.

A commune tagjainak sorsáról többször szoltunk már e helyen. Ujjab adatok után következőket írhatjuk még: Vermorel a „Siécle“ állítása szerint Delescluse mellett esett el egy torlaszon. Vermorel kék zubbonyt viselt. Egy golyó szétzúzta fejét. Midőn meglelték hulláját, teljesen ismeretlen volt. Nála talált iratok azonban igazolták kilitét. Jaclard felkelő ezredes, ki a berei socialista congressus szónoka volt, hasonlólag torlaszon esett el.

Ossyn, a commune belga származású tagja a poroszokhoz menekült, de általuk kiszolgáltatván,

TÁRCZA.

Desjardins Ernő előadása Páris ostroma és a commune-ról.

Pest, június 7.

Páris városa — ugymod Desjardins — uszóhajót tart kezével, melynek ez a felirata: „Fluctuat, non mergitur“ azaz uszik, de nem süllyed el. Ezen 1799-iki jóslati szót az azon reményt nyújtja nekünk, hogy Páris, mely többé mint Franciaország fővárosa nem lesz képes az ötet sujtó veszélyekben elpusztulni, hanem miként eddig mindig menekült, úgy ezután is menekülni fog. „Jól tudom“ — ugymond — „hogy ilyen vad jelenetek napjainak befejezte után a mit mondhatnak Párisról; de mindenkinek meg kell a maga részét adni az események felidézében s különösen az együttműködő idegen elemeknek. Emlékezzünk vissza, hogy miként szenvedett Páris és hogyan kízdott; hogy mily hazafias kincseket rejtett magában s az ostrom 135 napja alatt mily odaadásal viselte magát — s a legérzékenyebb sem fogja megtagadni a szeretetet és oszálközést, habár ezen szavakkal oly időben éltek vissza, midőn azt Páris még nem érdemelte meg. Ami a legujabb eseményeket illeti, reményem, hogy bizonyíthatom önöknek, hogy azokat nem lehet az egész-séges részek tulajdonítani, t. i. Páris védői nagyobb részének. Azon bizalomban, hogy a kormány és a hadsereg a fegyverszünet aláírása után a rendet fenn fogja tartani, mi a legtöbben, s mindenki aki tehette, elutaztunk Párisból, minthogy családjaink 5 hónapon át elszakítva valának tőlünk; sokan szükségesnek tartották azt, hogy vidékeken tartózkodjanak, míg másoknak itt polgári kötelemek is voltak. Így történt, hogy márczius 18-án többen 700,000-nél elhagyták Párist. Ezek közül aztán igen sokan megint vissza akartak térni a városba, hogy a rend harcában részt vegyenek, de már későn érkeztek s nem voltak képesek segíteni. A commune már minden fegyverképes egyént bevont erőszakkal s a rémuralom féskét vert a Hotel de la Villeben. Az igazi Páris nem volt jelen, midőn a márczius 18-iki megtelepés bekövetkezett.

Minden nagyobb városnak, mint Londonnak, Bécsnek s Berlinnek is, megvan egy bizonyos számú egészségtelen lelkű népe, a melyet Bismarck ur Populacénak nevez; de Párisnak az a szerencsétlenség, hogy falai között nagyszámu „idegen földi Populace is van.“

A németek általi ostromról mondja, hogy mi-

főbelövetett. Cluseret tábornok halsegédjét, Beaufort gróft a felkelők lötték agyon, miután bebizonyult, hogy Beaufort titkos összeköttetést folytatott Versaillessele. Az elfogott felkelők számát 10,000-re az a gyónított foglyok számát 15,000-re teszik. A badsereg vesztesége aránytalanul csekélyebb. Az 1848-diki júliusi felkelők elkeseredetebben harcoltak a mostaniaknál. Akkor a három napi torlaszharcban rendkívüli veszteségeket szenvedett a hadsereg és csak a tábornokok közül 14 lett harcoképtelenné.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, június 7.

(Sz. X.) Elnök. Somssich Pál délelőtt 10 óra után nyitja meg a képviselőház mai ülését.

A kormány részéről jelen van: Gróf Andrássy Gyula, Tóth Vilmos, dr. Pauller Tivadar, Szilávy József.

Csiky Sándor határozati javaslatot ad be, mely szerint mondja ki a ház, hogy a f. évi márcz. 13-án a miniszterek által a hozzájuk intézett interpellációkra adandó felelet tárgyában beadott, úgy szintén a mult évi máj. 23-án a főrendiház eltörölése, vagy akár nép képvisleti alapon rendezése érdemében benyújtott, valamint végre a mult évi május 19-én oly végből beterjesztett indítvány, hogy az illető miniszterek a képviselőház által hozzájuk elintézés végett utalt kérvényeknek miként történt elintézése iránt a képviselőháznak havonként jelentést tenni köteleztessenek: a közlelbi szünetelés után kezdendő újabb ülésezések alkalmával a sürgősen tanácskozás alá veendő tárgyak sorába iktatandók.

— Ki fog nyomatni.

Huszár Imre bár tudja, hogy a jelen idő nem épen alkalmas az interpellációkra, a tárgy fontosságánál fogva kénytelennek látna magát mégis a közmunka- és közlekedési minisztert interpellálni. Van-e tudomása a miniszternek a külföldi lapok által beterjesztett azon hírről, hogy a kikindapancsovai vasutvonalat engedélyezni nem szándékozik. Ha e hír igaz, hogyan tudja a miniszter összegyezetni ezen elhatározását a nevezett vonal kiépítésére vonatkozó ismételt ígéreteivel.

Andrássy Gyula gr. miniszterelnök a közlekedésügyi miniszter távollétében, minthogy az országgyűlésnek csak kevés napja van még hátra, felel az interpellációra. A bosniai vasutrá nézve a kormány már kinyilatkoztatta, hogy semminemű oly érdeket nem ismer, mely e vonal kiépítését országos szempontból károsnak tüntetné fel; másrésről azonban elismeri azt, hogy a szerbiai egyenes vasuti összeköttetés igen nagy fontossága s ennek következtében eddig sem mulasztott el semmit arra nézve, hogy egyidejűleg mindkét vonal kiépítése biztosítsassék. Így ép ez alkalommal jelentheti, hogy felszólított a külügyminiszterium által, illetőleg magánaton a török kormány által is arra, egyeznek bele a magyar kormány, hogy egy a török vasut engedélyesei, mint a török szerb és magyar kormány részéről megbízottak jöhessenek össze, kik ezen két vasutnak, különösen a szerb-magyar vasutnak is csatlakozási pontjait megállapítsák. Minthogy ez gyakorlati módnak mutatkozik, már eddig is a kormány részéről azon nyilatkozat történt, hogy hajlandó ezen ajánlatot elfogadni. A Kikinda-belgrádi vasutat illetőleg mondhatja, hogy a kormánynak épen nincs szándékában megtagadni az engedélyt, sőt

dőn a porosz hadseregek Páris körülzárását megkezdtek, a védelemről semmi tekintetben sem volt gondoskodva. A körerődön nem volt elégséges tüzés, a belső erődök rozsul voltak elhelyezve, több fontos állásponst el volt hanyagolva és megengedett, hogy az ellenség a tért urálja. A ropant város falai közé elzárt emberek közt esetlegesen csodálatsos védő elemeket találtak. Itt első helyen kell megemlíteni a tengerészeket ezen merészségük, vállalkozó szellemük és fegyelmük által kitűnő katonákak, azután következik a mérnök-kari csapat, melynek néhány fiatal tisztje az új tudományok elemeiben jártas volt; ezen csapat igazgatása azonban még mindig a régi modorban tengődött. A sorkatonák, kik különböző elemekből alakultak, a tűzben tömörültek egygyé. Ép úgy volt a mozgó-örökkel, kik közt az edzett bretag-neiak foglalták el az első helyet. A nemzetőrség végre mindazt felvette magába, mi a lakosság közt jó vagy rossz találatot. Be kell vallani, hogy az ostrom első napjai alatt a fegyver alá hívott polgárok közt tökéletes egyetértés uralkodott.

Mindenki erejéhez képest kötelességét teljesíteni akarta. Néhányan mint egyszerű katonák kezelték a puskákat, míg mások a haza rendelkezésére technikai ismereteket bocsátva, tisztékké lettek. A franc-tíreurek, kik szerencsétlenségre inkább merészségük mint fegyelmük által tűntek ki, az előőrsk veszélyes állásaira kínálkoztak és nem volt senki, még a nőket sem vévén ki, ki nem akart volna hasznos lenni. Azután egyszerre tűnt el a fényűzés a mulatság.

Az erkölstelenség, melyet az idegenek olyan nagy szeretnek szemünkre hányni, valóban szigoru erkölcsöknek engedett tért akkor, midőn a bennünket vádló idegenek maguk eltávoztak. Az előbbeni szokásokból csak a gunyoros szellemet tartották meg, mely a francziával, de különösen a párisival, veeszületik. Gyakran egy tréfa elegendő volt a nemzetőrség unalmának elűzésére, vagy az ostrom által okozott nélkülözések ha csak percnyi feledésre is.

Ki állt ezen félelmes hadsereg élén? Ez azon szomorú történet gyenge oldala. Egy férfi vált ki mindnyájuk közt, és ez Dorian, kinek tevékenysége elégséges a tegyverek és egyéb szükségek megszerzésére. De mit gondoljunk Trochuról, ezen képzeldő tábornokról, ki soha sem gondolt a védelemre, és kinek jelleme a lovagiasság köpenye alatt a makacsság és határozatlanság különös vegyülékét mutatja. A többi parancsnokokról hasztalan szólni, mert azok nagyobbrészt a védelemre nem gondoltak többet Trochunál, és minden komolyabb művelettől borzadtak. Nem szivesen

ez ügyben a tárgyalások most folynak. (Heylesés.)

Huszár Imre meg van elégedve a válaszzsal, sőt örömet fejezi ki a fölött, hogy azon biztosítást vette, miszerint a sokkal helyesebb kikinda-belgrádi vaspálya engedélyét a kormány nem akarja megtagadni.

— A ház tudomásul veszi a miniszter feletét.

Andrássy Gyula gr. felel Dietrich Ignácnak azon interpellációjára, melyet egy bírói kinevezésre vonatkozó felterjesztés iránt tett. Mindenek előtt tudatja, hogy a képviselőnek joga van interpellálni egy felterjesztés iránt mindaddig, míg annak eredménye hivatalosan nincs közéé téve. U azonban felel, mivel a távollevő igazságügyminiszternek, ki ama felterjesztéstette, tartozik azal, hogy az interpellációban foglalt állításokat helyreigazítsa ott, ahol azok történtek. Ha azon egyént értette Dietrich, kinek kinevezéséről akkor szó volt, de aki saját kívánatára megmaradt eddigi helyén, ez esetben mondhatja, hogy az illető ügyvédi diplomával bir, tíz évig a curiánál, mint bíró működött. Tehát az igazságügyér valamint az összes miniszterium megtartotta a felterjesztésre megkívánt kellékeket.

Dietrich Ignác hosszabban felel. A miniszter egy elvet állított fel, melyet részéről különösen ez esetben, midőn egy elmozdithatlan, vagy csak a törvény által szükre szabott kivételek esetekben elmozditható bírói kinevezésről van szó. A képviselő joga és kötelessége örökdni az ország érdekei fölött s ezen jogot gyakorolja, mikor még érvényesítheti. Azt, hogy az 1869. t. cz. életbe lépett volna, senki sem állithatja, s így a bírói képességet a korábbi törvények szerint kell megítélni.

A pusztán közügyvédi vizsga nem képesít a bírói állomásra, s az illető nem is bírói, hanem elnöki titkár volt a kir. táblánál. Nem akarja hinni, bár eddig némely bírói kinevezés azt mutatja, hogy a kormány valamint egyik másik mai kormány a bíraskodást politikai czélokra használja fel. A ház tudomásul veheti a miniszter választát, de az iránt, mily módozatot kellene követni a kinevezéseknél, tárgyalás volna kitűzendő.

— A ház tudomásul veszi a választ.

Ordódy Pál az állandó igazoló bizottság részéről jelentést tesz Kosztolányi Károly választási jegyzőkönyve tárgyában. E szerint K. a feltételesen igazoltak sorába felvételét és sorsolás utján az első osztályba helyeztetett.

Napirend:

Első tárgy a kérvény-bizottság jelentése a 45. sorjegyzékben foglalt kérvények tárgyában. — E jelentés egész tartalmában elfogadtatott.

— Következik a főrendiház módosításainak tárgyalása az urbéri viszonyokról szoló tjavaslat iránt.

Ghyczy Kálmán figyelmezteti a házat arra, hogy a főrendiház a 14. §-t illető módosításra, melyet a képviselőház tett, nem nyilatkozott, s indítványozza: jelentse ki a ház, hogy miután ezen kívánat iránt a főrendek nem nyilatkoztak, továbbá is ragaszkodik és a főrendeket hozzájárulásra hívja fel.

Horváth Döme állítja, hogy a hiányzó határozat csak tollhibából maradt ki az izenetből.

Deák Ferencz, miután a pontok között vannak olyanok, melyeket részéről is hajlandó volna elfogadni, indítványozza, hogy a főrendiházi izenet az osztályokhoz utasítsassék.

Csanády Sándor az idő rövidsége miatt

látták a polgárság által kivívt eredményeket, mert azokat mintegy a katonai egyeduralom elrablásának tartották.

Desjardins ur erre gyorsan halad át az ostrom alatt történteken. Jules Favre jelentése, melyet 2 nappal Bismarckkal való találkozásá után átadott a nyilvánosságnak, a véleményeket mind kielégítette. Ekkor kellett volna a hadműveleteket megkezdni és a poroszok közeledését megakadályozni. E helyett azonban jelentéktelen tüntetésekkel tölték az időt, és az első bellviloi-i manifestáció (okt. 8.) szolgáltattak alkalmat. Két nappal azelőtt Gambetta léghajón távozott Párisból. Ő hitt a védelemben és a vidéken is akarta azt szervezni. Ez azon őszinte meggyőződés, azon hü hazaszeretet, mely elfeledteté az általa elkövetett hibákat. Nem szabad elfelejteni, hogy ezen hosszú időben csak négy férfi tűnt ki: a polgárság közül Gambetta és Dorian; a hadseregnél: Faidherbe és Chanzy. Ezek azon férfiak, kik mindenkiben rokonszenvet és tiszteletet gerjesztenek.

Október végét fontosabb események jelölik. 28-án, azon pillanatban, midőn esapataink hatalmukba ejtették Bourget, Felix Pyat a „le Veageur“ lapban Metz capitulációját jelenté. Hogyan tudta meg Pyat ezen hírt? ezt nem tudni; de nagyon valószínű, hogy azon titkos összeköttetéseknek köszöni, melyeket pártjának többi tagjai a külvilággal bizonyosan fentartottak. Valóban az képezi saját jellegét azon pártnak, mely a commune-nel most megbukott, hogy mindenütt vannak összeköttetései, hogy mindent elkövet arra, miszerint mesés tervei életbeléptetését elérje. Senki sem tudta még felderíteni azon titkot, mely a valódi főnököket környezi, kiket nem kell összetévesztetni a látszólagos politikai főnökökkel; Flourens, Blanqui, Pyat, Delescluse, kik a 31-ki nagy mozgalom élén állottak, csak eszközök voltak egy titkos bizottság kezében, mely mindenütt van és sehol sincs. Ez az „Internationale“ jellege.

A mintegy csoda által megmenekült kormány plebiscitumhoz folyamodott, mely neki 340 szavazatot adott 5400 ellen. Ez utóbbi szám majdnem pontosan kifejezi a commune pártfeleinek számát. E szám fordul újra elő a maiak és segédek választásánál: de a mint a törvényes commune kihirdetett, világos, hogy ezen szélső ellenzék egyéb dologra törekedett.

Hogy ezen időszaktól eltávozzunk, az események a remény és elbátortalanodás váltakozásai közt következtek egymásra. November 15-én a Coulmiersnél 9-én vívott eredményről értesültünk, mely eredmény Serrasnak volt köszönhető, ki mérnökből egyszerűen strategista lett.

s miután valószínűtlen, hogy az osztályok meggyőződésüket megváltoztassák, ellenzi Deák F. indítványát.

— A többség Deák indítványára szavaz.

Ezután Széll Kálmán beadja a pénzügyi bizottság jelentését az első cs. kir. szabadalmazott Dunagőzhajózási társulat jövedelmi biztisítása megszüntetéséről; az ezen társulat által felvett előleg megtérítéséről, a pécs-mohácsi vasut vissza váltása határidejének megváltoztatásáról, végre az első Danagőzhajózási társulat által fizetendő közadóról szoló törvényjavaslat tárgyában.

— Ki fognak nyomatni.

Előnk: más tárgy nem levén, egy főrendi házi izenet átvétele végett az ülést felfüggeszti.

Szünet után Apponyi Albert gróf főrendiházi jegyző átnyújtja a javaslatokat, melyekhez a főrendiház közelebb módosítás nélkül hozzájárult. — Ezek szentesítés végett fel fognak terjesztetni.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért. Legközelebbi ülés pénteken d. e. 10 órakor. Napirend: a szentesített törvényczikkek kihirdetése.

A germanizatorok Magyarország fővárosában.

Egy alkalommal megígértük lapunkban, hogy ha beáll a szükségeség, meg fogjuk nevezni egyenkint azon testületeket, társulatokat, vállalatokat, kereskedelmi cézegeket, nyilvános helyiségeket stb., melyek fitymálják Budapestén a magyar nyelvet, és akár öntudatosan, akár öntudatlanul a germanizator-szerepet viszik közöttünk. Párszor hoztunk is már föl azóta példákat, és laptársaink legnagyobb része velünk együtt ostromozza e nyavalyát. Miután nem szeretnők, ha valaki a következtetlenség vádjával illethesse bennünket, megkezdjük ezennel adott szavunk beváltását. Megerősítsenek ez elhatározásunkban ama panaszok, melyek az elnémetesedés ügyében úgy hozzánk, mint laptársainkhoz érkeznek. Örvendünk ez érdekeltségnek, mert azt bizonyítja, hogy szélesebb körökben is általános az akarat, hogy Magyarország fővárosa megszűnjék német fészék lenni. Kimélni azon egyéneket és vállalatokat, melyek Budapestén következtessen germanizálnak, annyi volna, mint elmozdítani az elnémetesedés szegényítő ügyét. Kell, hogy a magyar sajtó teljes hatálylyal utját állja e rákfene terjedésének. A magyar közönségnek pedig nem szabad közönyösnek lennie ez ügyben. Mikor az északamerikai gyarmatok elszakadtak Angliától, az anyaoszágtól, elhatározták, hogy függetleníteni fogják magukat az angol ipartól. Es e fölvetést következtetésséggel tartotta meg az amerikai nép. Éveken át az ifju köztársaság lakossága megfosztotta magát minden luxus-cziktől, csakhogy kiszorítsa az angol ipart.

Vajjon sokkal csekélyebb dolgokban nem bírnának egy kis erélyt és önmegtagadást kifejezni. Ha mindenki úgy tesz, mint azon ur, ki lapunkhoz beküldött nyilatkozata szerint még gyufát sem vesz oly helyen, hol nem beszélük a magyar nyelvet, ismétéljük, ha mindenki így tesz, akkor meglátjuk, lesz-e még bátorságuk a közönség pénzén hízó fővárosi vállalatok és kereskedéseknek ignorálni és lenézni a magyar nyelvet.

Itt van kérem az osztrák dunagőzhajózási társaság. Hajóin minden felirat német. Minő fogalmuk lesz az idegeneknek Magyarországról, ha e társulat valamely hajóján

29-én Ducrot közzéteszi híres napiparancsát, kijelentvén, hogy csak vagy mint győző, vagy holtan tér vissza. Ismerik a villiersi véres ütközetet és az Avron siki elfoglalását. Decz. 3-án Ducrot visszatér, hanem megveretve, legalább is élve, — egygyel többször kimutatva a főnökök által mondott hangzatos szavak haszontalanságát. Decz. 10-én a lóhus-adag 30 grammra szállították le, vagyis kettős levél sulyára (nem egészen egy és háromnegyed bécsi lat!) Ekkor kezdődik a lakosoknál a valóságos éhség, melyhez a hideg csatlakozik és a katonai főnökök telensége által előidézett düh, Bourget újabb visszafoglalása (decz. 21.), a Bounzeval és Montretout felé indított hadműködés stb. kimenetele alig vonták el a figyelmet. A kormány kiirndeti, hogy a kenyér sem fog adagoltatni, de különös gondatlanságból a gabonát eltékoznolni engedte és néhány nappal rá (jan. 15-én) az adag 300 grammra szállítottat le. Ez a rohamosan közelgő vége a dolognak. A montretouti utolsó csata csak Trochu tehetetlenségét helyezi újra világgosságra.

Január 21-én a nemzetőrség 101. zászlóaljának parancsnoka Sappia kísérletet tesz a városház ellen. Ezen kísérlet nem sikerül, és a kormány, melynek nincs egyéb gondolata, mint capitulálni, kedvére tehet. 28-án kihirdetik a fegyvernynyugtást, de még ekkor nem tudják, mily hütlenséggel szabattak a feltételek. Ugyanazon tényről, melyet Bismarck a bordeauxi delegatió irányában a megállapított határozatok valóságos hordereje fölől félrevezetésre használt, két záradék van közbészurva, mely veszélybe dönt minden rendes kormányt: a nemzetőrök megtartják fegyvereiket és a lefegyverezett csapatok Párisban maradnak, hogy ott demoralisáltassanak.

Minden szerencsétlenségünk daczára, mégis jobban állunk, mint Poroszország Jena után. A győzők két dolgot felejtettek ki matematikai számításukból: a szívósságot, melylyel a vegyes népfajok bírnak, és az erőt, melyet a haza iránti hit ad. A nép volt az, mely harcolt, a népben volt hit, vezéreinek daczára; a nép az, mely az országot meg is fogja menteni. A nép mindabból áll, ami becsületes és munkás; ép úgy a kiváltságától mai napság megfosztott régi aristokratia, mint a polgárság, a munkás és a paraszt. A commune nem Franciaország, és nem is tartozik Franciaországhoz.

megteszik az utazás ország egyik határától a másikig? Minden hajó, mely az osztrák gőzhajózási társulat, egy-egy darab Cislajthánia Magyarországon közepén. Elégé jellemző a társulatra nézve, hogy mindeddig nem tartja szükségesnek hajóin a tájékozható föliratokat magyar nyelven is kiírni. „Hier ist der Ausgang verboten,“ „Schlafkabine,“ „Speiseaal“ s ezekhez hasonló feliratok ékeskednek minden zugban. Hogy magyar étlapot drága pénzért sem lehet kapni az osztrák társulat hajóin, azt tudja minden utas. És mégis a társulat jobbdára Magyarországból huzza dús nyereségét és hajóin az utasok két harmada ellenmondás nélkül magyar.

Menjünk tovább. Van Buda-Pesten egy csomó nyilvános helyiség, melyeknek bérlői vagy tulajdonosai rendszerint pár év alatt meggazdagodnak a magyar vendéglátásból. Az azonban egyiküknek sem jut eszébe, hogy megtanul magyarul és magyarul beszélő szolgaszemélyzetet alkalmazna helyiségében. Máshol hazafiatlanságnak tartanak támogatni az e fajta embereket. Nálunk fölkarolják őket városi hatóság és közönség egyaránt. Annak az idegennek, ki azt mondta egy nagyobb körben, hogy soha máshol nem látott túlmesebb közönséget a pestinél, teljesen igaza van. Nálunk a német pinczérnek vagy vendéglősnak meg van engedve, hogy gunyolja, sőt gorombakodjék a magyarul beszélő vendéggel. Amerikában vagy Angliában vendégvány miatt két hét alatt meg kellene buknia egy olyan vállalkozónak, ki annyira fitymálná az angol nyelvet, hogy csak francziát vagy olaszul beszélő szolgaszemélyzetet bocsátana a közönség rendelkezése alá.

Vannak itt Budapestben Orfeumok, Herculanumok, Uj-világok és hasonló izlést rontó helyiségek, melyekhez a magyar közönség nem csekély contingent szolgáltat. Jöttek ide Bécsből német vállalkozók, kik szerencsésen meghonosították Magyarországon fővárosában a Finette és Antoinette-cájtust, a kankánt, s a lerchenfeldi bohócságokat. És mit tapasztal a magyar ember e helyiségekben? Azt, hogy kacagnak rajta, ha magyar étlapot követel; azt, hogy megbámulják, ha magyarul beszélő pinczért kíván, és hogy ráadásul összeszidják és ajátót mutatnak neki, ha ki mer kelní ezen alávaló méltatlanság ellen. Sehöl Pesten nem uralkodik oly tervszerű fosztogatási rendszer, mint ezen helyiségekben; sehol sem uralkodik nagyobb figyelmetlenség a magyar elem iránt, mint ép ezen helyeken. És mi mégis mindezt túrelmesen zsebre rakjuk, és engedjük terjedni a germanisatiót s a vele járó ledérséget.

Ott van a császárfürdő. Ezt már pesti vállalkozók birják. Az egész fürdőidény alatt az ország minden részéről számos magyar család tartózkodik ott állandóan, s a vendéglős még sem rartja érdemesnek, hogy magyar étlapot tegyen asztalaira. Kár, hogy nincs törvényünk, melylyel az e fajta embereket ki lehetne utasítani egyszerű mindenkorra az országból. Itt gazdagodnak meg közöttünk, itt teszik zsebre a magyar ember pénzét, de hogy vendégeik irányában a legkezdeteleg sebb előzékenységet megtegyék, azt t. i. hogy magyarul szóló személyzetet tartsanak — arról szó sincs.

Egy szóval lépten-nyomon csak durva figyelmetlenséget, sőt gyakran roszakarot tapasztalunk a magyar nyelv és magyar elem iránt. Ama fővárosi kereskedéseknek, melyek feliratai németek, és melyekben nincs magyarul beszélő ember — temérdek a száma. Ha beáll a szükségesség, hazafias kötelességünknek fogjuk tartani ezeket is megnevezni egyenkint.

A magyar nemzet azt akarja, hogy fővárosa magyar város legyen, s e magyarosodásnak bizonyos külsőségekre is kell terjeszkednie mulhatlannul. Ne szőljon nekünk senki arról, hogy csekélységek ellen folytatunk harcot. Vannak csekélységek, melyek iránt elnézőnek lenni annyit tesz, mint elősegíteni sokkal nagyobb és veszélyesebb bajok bekövetkezését. Ha ez az osztrákizálás így tartana tovább is, még megérhetnők, hogy a fővárosi társulatok, kereskedések és nyilvános helyiségek kedvéért egész Magyarországnak meg kellene tanulnia a lerchenfeldi dialectust. És aztán azt akarjuk, hogy a külföldön is megszúnjék ama sokszorosos elterjedt vélemény, hogy Buda-Pest német város. Hiszen e vélemény csak megszólardul, ha a körünkbe érkező idegen lépten nyomon német föliratokat lát a boltokon, és német nyelvet hall a legtöbb nyilvános helyiségben.

A magyar sajtónak mindenestre a legerélyesebben kell föllepni az osztrákizáció ellen. S ha a megrovás átalánossága nem használna semmit sem, meg fogjuk nevezni egyenként is a vidéki közönségnek ama vendéglőket, mulató helyiségeket, kereskedéseket sat., honnét ki van küszöbölve a magyar nyelv. Hadd tudja meg az ország, kik a germanizátorok Magyarországon fővárosában, s kerülje üzleteikben venni egy fölérnyi alkermít is. S majd gondoskodunk más védegylet szervezéséről is, ha kell. (Ellenőr.)

Páris gyujtogatói.

A „L'Independance belge“ hozza a „Commune“ azon rendeleteit, melyek Páris felgyújtására vonatkoznak.

Közöljük azokat a mint következők: Dombrowszky, tábornok polgárhoz.

Polgár! Arról értesültem, hogy a torlaszok felállítására kiadott rendeletek ellenmondók. Ügyeljen, hogy ez az eset ne forduljon többé elő. Azon házakat, melyek védelmi rendszerében akadályt képeznek, vettessen levegőbe vagy hamvasztassa el. Nem szabad, hogy a torlaszokat a házakból meg lehessen támadni. A commune védőinek nem szabad semminek utójában állani.

A szűkölködőknek ezek közül adja oda azon tárgyakat, melyeket a lerombolódott házak tartalmaznak. Ezenkívül tegye meg a szükséges requisitásokat.

Történt Prairial 2-án 79-ik évben. Delescluze, A. Billioray, Parancsra: Lambrott, tábornoki ezredes.

Párisi commune.

Millière polgár 150 röppentyűvel ellátott ember élén a gyanus házakat és nyilvános épületeket a folyó balpartján fel fogja gyújtani.

Dereure polgár 100 röppentyűvel ellátott ember élén az első és második kerülettel van megbizva.

Billioray polgár ugyancsak 100 emberrel a 9, 10 és 20-ik kerülettel van megbizva.

Vesnier polgár 50 emberrel külön meg van bízva a Boulevard de Madelainetól a Bastilleig.

E polgárok a parancs végrehajtása végett tegyék magukat érintkezésbe a torlaszfőnökökkel. Páris, 3. Prairial 79.

Aláírva: Delescluze, Regère Ranvier, Johannard, Vesincer, Brunel, Dombrowsky.

A közbiztonság igazgatósága.

Dereure és Vermorel polgárok megbizattak, hogy haladéktalanul fogassák el a „Lapolitique“ és „La Constitutionel“ lapok szerkesztőit, hivatalnokait és szedőit.

Páris; 3. Prairial, 79. Cournet.

Párisi commune. A közbiztonság igazgatósága.

Raoul Rigault polgár Régère polgárral bizatik meg a párisi communenak a tuszokra vonatkozó rendeletét végrehajtani.

Delescluze. Billioray.

Van de Hooven belga polgárnál, ki a Faubourg du Templeban lévő torlasz feje volt, következő rendeletet találták:

„Azon polgár, ki a Chateau d'Eau kaszáryába van parancsnoknak küldve, felhivatik, hogy a parancs átvivőjének szolgáltatassa ki azon petroleum puskákat, melyekre a templomi torlasz főnököknek szüksége van.

Brunel, legio főnök.

A 11-ik kerületben megölt egyik felkelőnél következő rendeletet találták: „Gyujtsátok fel a börszenegyedeket. Ne féljete. Parent altábornok.“

Kivül a hotel de Ville katonai parancsnokának pecsétje van.

Táviratok.

Marseille, jun. 6. Naquet a haditörvényszék által 2 évi börtönrre és 5000 franc pénzbírsággal ítéltetett.

Versailles, jun. 6. A nemzetgyűlés mai ülésében a pénzügyminiszter törvényt terjeszt elő egy a hadikárpótlás fizetésére és az államdeficit fedezésére szolgáló 2 és fél milliárdnyi kölcsön felvétele iránt. — Az hírlík, hogy a számuizési törvényre nézve Thiers és a nemzetgyűlés bizottsága között felmerült nézetkülönbség el van oszlata.

A nemzetgyűlés tegnapi ülésében az igazságügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt elő az 1870. szeptembertől 1871. máj. végéig eltűnt katonák sorsának törvényes megállapítása iránt.

A Vendome oszlop visszaállítására vonatkozó javaslat tárgyalása elhalasztatik. Azt állítják, hogy a nézetkülönbség, mely a számuizési törvény tárgyában Thiers s a nemzetgyűlés bizottsága között fenforgott, abban állott, hogy Thiers biztosítékot kötött ki az iránt, miszerint az Orleans hercegek két évig el lennének tiltva minden köz-hivataltól sőt ki is utasíthatatnának ha politikát üznének. — Ujabbon erősítik, hogy Thiers elállt e követelésektől.

London, jun. 6. A mai „Times“ jelentése szerint a francia kölcsön 100 millió font sterlinget teend.

Róma, jun. 7. Haricourt gr. a versaillesi kormánytól azon utasítást vette, hogy az olasz kormányval szemben barátságos állást foglaljon.

Versailles, jun. 7. Picard a francia bank kormányzójaul és Rouland a legfőbb itélőszék főügyészéül nevezetett. — Állítják, hogy az Orleans hégk választásuk igazolása és a számuizési törvény megszüntetésével lemondanak képviselői állásaikról. A Lyonban s másutt kitört zavargásokról szármadó hírek megezáfoltatnak.

Berlin, jun. 7. A Prov. Corr. szerint a bir. tanács valószínűleg az hó 15-én zárja be üléseit. A birodalmi képviselők részt vesznek a hadsereg bevonulási ünnepélyén. Moltke már visszatért Strassburgból.

Legujabb.

Karlovicz, jun. 7. A congressus tegnap óta a néptanítók dotációját tárgyalta szombaton híhetőleg be lesznek fejezve az iskolai törvények, a midőn aztán a községi törvények revisiója kerül tárgyalásra.

Stuttgart, jun. 8. Az országgyűlés e hó 21-ére hivatik egybe.

Berlin, jun. 8. Az orosz császár és Alexis főhg. ma érkeztek ide s az indóházban a császár által fogndtattak.

Konstantinápoly, jun. 7. Ma reggel csak nem egyidejűleg négy helyütt ütött ki tűz a fővárosban, melynek mintegy 170 ház lett áldozata; gyujtogatástól tartanak.

Pétérvá, jun. 8. A „Pet. Journal“ szerint a császár a török követnek az Osmanli rend átnyújtása alkalmával mondott beszédére a legszívélyesebben válaszolt, miből a nevezett lap barátságos viszonyokra következtet a két hatalmasság között.

Páris, jun. 8. A st.-germaini erdőben minden előkészület meg van téve a törvényszék elé állított felkelők kivégeztetésére.

Meghívás.

A bekövetkezendő megyerendezéshez szükséges előmunkálatok miképeni fogantatása végett, az aradmegyei ellenzék részéről folyó hó 14-kén, délelőtti 10 órakor, a „Fehér-kereszt“ vendéglőben értekezlet fog tartatni. Ezen igen fontos tárgyak végett tartandó tanácskozmánybani megjelenésre a párt tagjai tiszteletteljesen fölkértnék.

Simonyi Lajos.

Ujdonságok.

— A városi képviselők csütörtökön d. e. 11 órakor tették meg bucsutiszteletüket a város volt polgárnagyja Atzél Péternél. A képviselők, kik igen nagy számmal érkeztek meg Atzél Péter főti lakására, ennek nagytérmeben gyűltek össze, s midőn egy küldöttség felszólítása folytán ő megjelent körükben, lelkes éljenzéssel fogadtattott. A képviselők nevében Pászthory Ferenc tanácsnok és helyettes-polgárnagy emelt szót, kifejezve azon sajnálatot, melyet a képviselők éreznek, midőn annyira tisztelt elnöküket vesztik el; vi-gasztalásukul szolgál azonban a volt polgárnagy urnak leköszönése alkalmával tett azon ígérete, mely szerint a város ügyeit tőle lehetőleg ezután is mindenkor igyekezni fog előmozdítani. Ezen, a jelenlevők által lelkes éljenzéssel kísért szavakra, Atzél Péter, láthatólag meghatótan, röviden válaszolt, különösen hangsúlyozva, hogy tett ígéretét beváltania mindenkor szent kötelességének tekintendi, s melegen köszönve meg a képviselő testület iránta tanúsított rokonszenvét, a jelenlevőkkel egyenkint kezet szorított, s ezután visszatért belső termébe. A jelen voltak mind Atzél Péter szavai után, mind pedig midőn körükből távozott, szünni nem akaró éljenzésben törtek ki.

A tegnapi előtti urnapi körmenetben, melyet fényes segédlettel a jelenleg körünkben tartozkodó t. minorita rendi főnök ft. Pongrácz Gellért ur vezetett, igen nagy-számu mindkét nembeli közönség vett részt, így többi közt az összes csehiek zászlóikkal s a tüzoltó kar diszruhában. Nem mintha kötelezettségnek tartanók, de némileg illőnek véltük, hogy a megyei s városi tisztikar is testületileg részt vegyen az ily vallásilag ünnepélyes körmenetben.

— Az építendő új színház és városháznak a közgyűlés által elfogadott terv szerint készült tárlati képei, a Bettelheimféle könyvkereskedés kirakatjában vannak tegnap reggel óta kitéve és szerfelett sok nézőjük akad. Ilyen alkalommal természetesen a sok szakértői és nem-szakértői bírálgatás elmaradhatlan; annyi azonban bizonyos, hogy e két monumentalis épület, ha csakugyan felépül, kiváló díszetül szolgáló városunknak s különösen a főtérnek nagyvárosiasabb kinézetét fog adhatni.

Azon általunk is közölt hí, mintha miniszterelnök ar Rónay Jácintot ajánlotta volna ő felségének a trónörökös mellé a magyar történet tanárául, a hivatalos lap kijelentése szerint, semmi alappal sem bir.

Mé h a y n a k sikerült tegnapi este az egész szinkört közönséggel tele büvölni, s mutatványai, melyek az előadás kedélyességével voltak fűszerezve, folytonos derűtségben tarták a közönséget. Azonfelül hogy meglepő ügyességével a tetszést kiérdemelte, még változatos s értékes nyemények is jutottak a sorsjegy birtokosoknak. Különösen az utóbbi körülmény kezeskedik, hogy a még hátralevő mai és holnapi előadást szintén nagy közönség fogja látogatni.

A hadsereg shonvédség köréből. A közös hadügyminiszterium a honvédelmi miniszteriummal egyetértőleg megengedte, hogy azon katonakötelesek, kik 20-dik életévüket még be nem töltve, 1869-ben a honvédtanostá-lyokhoz béleptek és szorgalmuk által altisztekké vagy hadapródokká lettek és utóbb a közös hadsereghez soroztattak be: a közös seregben tiszteletbeli minőségben ugyanazon rangot viselhessek s az illetők a kellő minősítés elnyerése után egyenesen be is fognak lépni a megüresedett helyekre. Ez azonban csak a tanostályokban kiképzett honvédekre szól.

Magyarírók szerb nyelven. A testvér-nemzetiségek közül talán a szerb testvérek azok, kik irodalmunk és nyelvünk iránt egyáltalán az egész Magyarország iránt eddig a legkisebb érdeket mutattak. Annál kellemesebb, hogy legujabbban a közöny némileg oszlani kezd, legalább annak vehető, hogy az ujvidéken megjelenő „Narod“ című szerb napilap b. Jósika Miklós „Abaffy“ regényének sikerült fordítását közli tárczájában oly kommentár kíséretében, mely irodalmunkra elég hízogó. Nevezett lap igéri, hogy a bemutatott szép regény után Jókaitól, Keménytől, Eötvöstől és Gyulaitól fog egyes műveket közleni.

Gólya statárium. Kővágó-Örsről a következő érdekes sorokat veszi a „Hon“ egy szelendűs hölgytől: Hogy mily érzélem, értelem és itélő tehetség lakozik az állatokban, szolgáljon reá például a következő meglepő, de megtörtént eset is: Egy rokonom beszélt, hogy gyermekkorában figyelemmel kísért egy gólyarást, mely éveken át házukon fészkelt. Egyszer az ő gólyatojásból két-tő ludtojással kicserélt: hogy vajjon kikölténék-e ezt is saját tojásaikkal együtt? A gólyák nem vették észre a cserét és szépen kiköltötték, de ekkor felismerték a két idegen fajzatot. Pár perczig figyelemmel vizsgálták, akkor a him elkezdett kelepelni, mintha csak szemrehányást tett volna a nőnek hűtlenségeért. A nőgolya csak szomoruan bámult és hallgatott. Ekkor a him elrepiült, de kis idő múlva egy nagy csapat gólyával tért vissza. Ezek is megnézték és megbámulták a kiköltött fiakat — azután elkezdtek roppantul kelepelni és lármázni, mintha csak tanácsoztak, s később — mintha csak ítéletet hoztak volna: mindannyian a hűtlennek bizonyult szegény nőgolyára rohantak

és azt addig vagdalták, mig nem megszűnt élni! Eme rögtönítélet végrehajtása után az idegen gólyák eltávoztak, csak a him maradt ott szomorúan, egyedül — és még több éven át ellátogatott ő, félszékhez, de csak egymaga, párt vagy nőt soha többé oda nem hozott — annyira hatott reá a képzelt csalódás.

A commune megabor. A „British Medical Journal“ jelenti, hogy Párisnak a poroszok általi ostromzárólása kezdetén a borkészlet pontosan összeiratott s úgy találták az ostromzár megszüntével, hogy 8 millió gallon (533,333) akó bor fogott el havonkint. De még sokkal nagyobb volt a fogyasztás a commune uralma alatt, s ennek tulajdonítható azoknak a szörnyettekeknek nagyrésze, amik felkorbácsolták az egész mivelt világ méltó megbotránkozását.

A horvát országgyűlés 65 képviselője közül 45—50-re teszik a nemzeti pártbelieket, s csak a többi föltétlen hive az uniónak.

1871-ik évi június 8-án tartott díj-lövészet eredménye: Szeg 4-es. 3-as.

Náray Imre	—	2	4
Wildenauer János	—	3	14
Riegl György	—	2	12
Drescher Alajos	—	1	6
Silovszky Péter	—	1	6
Kosztka Gusztáv	—	1	2
Müller József	—	1	1
Vas Mátyás	—	3	
Krinner Alfréd	—	2	
Szentpétery Antal	—	2	

Azonkívül 68 kettős és 88 egyes.

H-B ö s z ö r m é n y b ő l e hó 4-éről szintén nagy jégszakadásról írnak. Dörgés és zápor közt galambtojásnyi jégek hulltak úgy, hogy az utcák még egy negyedóra múlva is fehérek voltak azoktól. Főkép a gyümölcsös és szőlős kertekben nagy a kár; az őszi vetéseket is megnyitotta, de még a kárt nem lehet biztosan tudni.

Juniusi hó. Temesvárról írják, hogy e hó 4-dikének éjjelén Sándorháza körül hó esett.

Uj „Doktorok“. A szemüveges, — írja a „Magyar Polgár,“ — meglelt koru embert a németek „Doctoroknak“ a bajusztos „Rittmeisternek“ szölitják s ritkán tévednek. A doctorság nálunk is lábra kapott s a leMBERGI gyógyszerészek egylete új készletét gondolta ki e tekintélynek, mely maholnap lenyomja az ügyvédséget (számra nézve.) Az egylet ugyanis elhatározta, hogy feliratot terjeszt a miniszterium elé, mely szerint ezen-tul csak Pharmaciae Doctorok lehessenek gyógyszerészek. A kérs melánys, mert hát a Seidlitz porok, Morisson pilulák, a stomachico hepatico gyomorerősítők, Macassar, Lilliones stb. perczentes áruására okvetetlenül doctori gradus szükséges. — A doctorság általánosítását különben a pozsonyi fiakkerek kezdték meg nálunk 1865-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók diszebedés és tánczos nagygyűlése alkalmával. Az utazás „fele ára“ sok széky barátunkat elcsábította, hogy a tudósok közé irassa magát e beiratás háttérében persze egy kis üzleti ut — Bécsbe — lappangott. A nagy-váradí indóházánál akkoriban egy igen goromba pénztárnok működött, aki a „lúfknek“ egyenesen bémondogatta, hogy ők bizony nem tudósok. Meg is restelték. De restelték ám Pozsonyban is, a hol a fiakkerek mindem érkeztől így szólítottak: szekezt parancsol nagyságs Doctor ur? Az egyik góbé erre nagykeseredéssel azt mondta: esalják velem a világot, pedig biz isten akaratom ellenére. De azért csak Doctorok voltunk mi akkor.

Közzgazdaszat.

A borszesz-kereskedés. A bécsi szeszgyártók keserűn panaszkodnak, hogy a pesti, s főleg a porosz verseny tönkre teszi a bécsi piaczi üzletének ez ágát. Bécsben eddig mintegy 100,000 akó szesz van összehalmazva, melyre nem akad vező, s kivételre annál kevésbé gondolhatni, mi-után Boroszlóban 44 kral jegyzik a szesz fokát, Bécsben 50 kral, s a jelentékenyebb árcsökkenést csak az gátolja, hogy az eddigi készlet „szilárd“ kevekben van. Pesten is a bécsi áron alól jegyeznek, s a bécsi kereskedőknek csak egy reményük van, ha t. i. az idén valahogy rosz aratás talál lenni.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége fűtér, városház utca sarkán) a takaréktári betételeket tekintet nélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatoztatja.

Elfogd továbbá betételeket folyó számlára, előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámitol naponta piaci váltókat és telepítvényeket, leszámitott kamatlab mellett.

Ércpénzek és értékpapírok vásárlása és eladása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugy-szintén minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesítettik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletbe való be-jelentések naponta elfogadtatnak. 397—2.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. június 9-én.

5%, Metalliques . . . 59.—	Hitelintézet . . . 289.50
Nemzeti kölcsön . 69.—	Váltó L-ondonra 123.60
1860.évi kölcsön 100.20	Ezüst 1.1 50
Bankrészevény . . 784	Arany 5.87

20 frank-darabok 9.83

A szerkesztést felelős: Bettelheim V.

